

XXIV Olimpiada Znajomości Afryki – II etap
7 marca 2026 r.

TEST

Test składa się z 70 pytań, obejmujących tematycznie kilka dziedzin, związanych bezpośrednio z tematem Olimpiady. Do każdego zaproponowano trzy odpowiedzi: a, b, c, z **których tylko jedna jest właściwa**. Udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na wyborze odpowiedzi, którą uznajesz za prawidłową i zakreśleniu odpowiedniej literki: a, b lub c. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem i zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź. Pamiętaj, że **zawsze możesz wybrać tylko jedną odpowiedź**. Zakreślenie więcej niż jednej odpowiedzi traktowane będzie jako odpowiedź błędna. Na końcu przepisz zakreślone przez siebie odpowiedzi do **arkusza odpowiedzi**.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz jeden punkt, za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi – zero punktów. Za rozwiązanie testu można zatem otrzymać maksymalnie 70 punktów. **Na rozwiązanie całego testu masz 90 minut (1,5 godziny)**.

Pamiętaj, że udział w Olimpiadzie to nie klasówka – jest dobrowolny i wyraża chęć przygody, jaką jest spotkanie z Afryką! **POWODZENIA!**

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła	
Adres mailowy	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]

2. [A] [B] [C]

3. [A] [B] [C]

4. [A] [B] [C]

5. [A] [B] [C]

6. [A] [B] [C]

7. [A] [B] [C]

8. [A] [B] [C]

9. [A] [B] [C]

10. [A] [B] [C]

11. [A] [B] [C]

12. [A] [B] [C]

13. [A] [B] [C]

14. [A] [B] [C]

15. [A] [B] [C]

16. [A] [B] [C]

17. [A] [B] [C]

18. [A] [B] [C]
19. [A] [B] [C]

20. [A] [B] [C]

21. [A] [B] [C]

22. [A] [B] [C]

23. [A] [B] [C]

24. [A] [B] [C]

25. [A] [B] [C]

26. [A] [B] [C]

27. [A] [B] [C]

28. [A] [B] [C]

29. [A] [B] [C]

30. [A] [B] [C]

31. [A] [B] [C]

32. [A] [B] [C]

33. [A] [B] [C]

34. [A] [B] [C]

35. [A] [B] [C]

36. [A] [B] [C]
37. [A] [B] [C]

38. [A] [B] [C]

39. [A] [B] [C]

40. [A] [B] [C]

41. [A] [B] [C]

42. [A] [B] [C]

43. [A] [B] [C]

44. [A] [B] [C]

45. [A] [B] [C]

46. [A] [B] [C]

47. [A] [B] [C]

48. [A] [B] [C]

49. [A] [B] [C]

50. [A] [B] [C]

51. [A] [B] [C]

52. [A] [B] [C]

53. [A] [B] [C]

54. [A] [B] [C]
55. [A] [B] [C]

56. [A] [B] [C]

57. [A] [B] [C]

58. [A] [B] [C]

59. [A] [B] [C]

60. [A] [B] [C]

61. [A] [B] [C]

62. [A] [B] [C]

63. [A] [B] [C]

64. [A] [B] [C]

65. [A] [B] [C]

66. [A] [B] [C]

67. [A] [B] [C]

68. [A] [B] [C]

69. [A] [B] [C]

70. [A] [B] [C]

1. [DSA] Legendarni olbrzymi znad jeziora Czad należeć mieli do grupy etnicznej: a) Buszongo; b) Sala; c) **Sao**.
2. [DSA] Lueji była legendarną władczynią w tradycji grupy etnicznej: a) Buszongo; b) **Lund**; c) Tswana.
3. [DSA] Pierwszym Arabem piszącym o terenach Afryki położonych na południe od Sahary był: a) El Husani; b) El Mas'udi; c) **Wahb ibn Munabbih**.
4. [DSA] Określenie „kultura Nok” odnosi się do zabytków z terenów współczesnej: a) Liberii; b) Ghany; c) **Nigerii**
5. [DSA] *Mansa* Kankan Musa objął władzę w Mali w: a) XII w.; b) **XIV w.**; c) XVI w.
6. [DSA] Mohammed Askia był władcą starożytnego państwa: a) Ghana; b) Mali; c) **Songhaj**.
7. [DSA] Leo Africanus, dziejopisarz zachodniego Sudanu, wydał swoje słynne dzieło w: a) XII w.; b) XIV w.; c) **XVI w.**
8. [DSA] Judar Pasza był pogromcą wczesnego państwa: a) Ghana; b) Mali; c) **Songhaj**.
9. [DSA] Położona na wybrzeżu Oceanu Indyjskiego słynna Sofala współcześnie znajduje się w granicach: a) Kenii; b) **Mozambiku**; c) Tanzanii.
10. [DSA] Nyikanga był herosem: a) Dinka; b) Luo; c) **Szylluków**.
11. [KCA] Do ludów Zatoki Gwinejskiej nie należą: a) Akan; b) Jorubowie; c) **Nuerowie**.
12. [KCA] Do ludów Afryki Wschodniej nie należą: a) **Ewe**; b) Kikuju; c) Masajowie.
13. [KCA] Do ludów Afryki Południowej nie należą: a) **Hausa**; b) Hererowie; c) Zulu-Kosa.
14. [KCA] Podstawę tradycyjnej egzystencji Pigmejów było: a) pasterstwo; b) rolnictwo; c) **zbieractwo i łowiectwo**
15. [KCA] Podstawę tradycyjnej egzystencji Tutsi było: a) **pasterstwo**; b) rolnictwo; c) zbieractwo i łowiectwo.
16. [MAR] „Sasa” to pojęcie odnoszące się do: a) dalekiej przeszłości; b) **szeroko rozumianej teraźniejszości (z bliską przeszłością i przyszłością)**; c) dalekiej przyszłości.
17. [MAR] „Zamani” to pojęcie odnoszące się do: a) przeszłości i teraźniejszości; b) szeroko rozumianej teraźniejszości (z bliską przeszłością i przyszłością); c) **pojęcia „makroczasu”, zawierającego przeszłość, teraźniejszość i przyszłość**.
18. [MAR] Grzmot uznawany jest za trzeszczenie stawów w wierzeniach: a) **Kikuju**; b) Szona; c) Zulusów.
19. [MAR] Pająk symbolizuje mądrość w wierzeniach: a) **Akan i Aszantów**; b) Buszmenów; c) Lango i Turu.
20. [MAR] Wierzenie o stworzeniu ras z różnych kolorów gliny było powszechne u: a) Herero; b) Szonów; c) **Szylluków**.
21. [MAR] Za założyciela Kościoła koptyjskiego uznawany jest ewangelista: a) Łukasz; b) **Marek**; c) Mateusz.
22. [MAR] Nadawanie dziecku imienia w czasie płaczu to zwyczaj u: a) Akamba; b) **Luo**; c) Szona.
23. [MAR] Zwyczaj zawieszania dziecku żelaznego naszyjnika na znak przyjęcia go do świata ludzi występował u: a) **Akamba**; b) Luo; c) Szona.
24. [MAR] Małżeństwo uznane jest za egzogamiczne, gdy: a) dozwolone jest tylko poślubienie osoby z własnego klanu; b) **dozwolone jest tylko poślubienie osoby z obcego klanu**; c) przyjęte są obie możliwości.
25. [MAR] W rytuałach przedmałżeńskich u Batoro ziarna kawy są symbolem: a) gotowości do zawarcia umowy o małżeństwie; b) **plodności**; c) zgodności.
26. [MHW] Które z tradycyjnych królestw nie leży w Ugandzie: a) **Aszanti**; b) Buganda; c) Bynuoro?
27. [MHW] Która z grup etnicznych nie jest związana ze współczesną Namibią: a) Herero; b) Nama; c) **Ndebele**?
28. [MHW] Tytuł Asantehene nosił władca o imieniu: a) **Agyeman Prempeh**; b) Lobengula; c) Samori.

29. [MHW] Léopold Senghor był politykiem pochodzącym z: a) Egiptu; b) **Senegalu**; c) Złotego Wybrzeża.
30. [MHW] Félix Houphouët-Boigny był politykiem walczącym o niepodległość: a) Senegalu; b) **Wybrzeża Kości Słoniowej**; c) Złotego Wybrzeża.
31. [MHW] Król Faruk był władcą: a) **Egiptu**; b) Etiopii; c) Zimbabwe.
32. [MHW] Jonas Savimbi był dowódcą i politykiem niepodległej/niepodległego: a) **Angoli**; b) Mozambiku; c) Zimbabwe.
33. [RAZ] Najstarszą grupą etniczną zamieszkującą tereny współczesnej Rwandy byli: a) Hutu; b) Tutsi; c) **Twa**.
34. [RAZ] Określenie *Banjarwanda* odnosi się do: a) pojedynczego mieszkańca Rwandy; b) **społeczeństwa Rwandy**; c) języka.
35. [RAZ] Określenie *kinjarwanda* odnosi się do: a) pojedynczego mieszkańca Rwandy; b) społeczeństwa Rwandy; c) **języka**.
36. [RAZ] Kintu był legendarnym założycielem królestwa: a) **Bugandy**; b) Kitary; c) Rwandy.
37. [RAZ] Mężczyzna o imieniu Garang występuje w mitologii: a) **Dinka**; b) Masajów; c) Szylluków.
38. [RAZ] Njikang jest główną postacią mitologii: a) Dinka; b) Masajów; c) **Szylluków**.
39. [RAZ] Do historyczno-kulturowej strefy suahili nie zaliczamy: a) **Beninu**; b) Kilwy; c) Mogadyszu.
40. [RAZ] Historyczne miasto-państwo Pate leży na terytorium współczesnej: a) **Kenii**; b) Somalii; c) Tanzanii.
41. [RAZ] Określeniem Szirazyjczycy w strefie kultury suahili tradycyjnie nazywano: a) Afrykanów; b) Arabów; c) **Persów**.
42. [RAZ] Al-Mirati to przezwisko, które otrzymał: a) João de Barros; b) sułtan Husain ibn Ali; c) **Vasco da Gama**.
43. [RAZ] Pochodząca z XIX w. „Księga pocieszenia” odnosi się do historii: a) Beninu; b) **Kilwy**; c) Mogadyszu.
44. [KH] Do głównych twórców doktryny panafrykanizmu nie należy: a) W. E. B. Du Bois; b) **John Garang**; c) Marcus Garvey.
45. [KH] Nouakchott (Nawakszut) jest stolicą: a) **Mauretanii**; b) Nigerii; c) Nigru.
46. [KH] Przywódcą Partii Afro-Szirazyjskiej (Afro-Shirazi Party, ASP) w okresie rewolucji zanzibarskiej (1964) był: a) Abdul Raḥman Mohammed; b) **Abeid Karume**; c) John Okello.
47. [KH] Amharowie mieszkają na terenie: a) Egiptu; b) Erytrei; c) **Etiopii**.
48. [FA] Wieloletnim dyktatorem Somalii, który przejął władzę w 1969 r. był: a) Abdirashis Ali Shermarke; b) Sani Abacha; c) **Siad Barre**.
49. [FA] Obecnie prezydentem Tanzanii jest: a) John Magufuli; b) **Samia Suluhu Hassan**; c) Yoweri Museweni.
50. [FA] Region Etiopii, do którego rości sobie prawa Somalia to: a) Biafra; b) **Ogaden**; c) Tigraj.
51. [FA] Region Nigerii, który w 1967 r. ogłosił secesję to: a) **Biafra**; b) Ogaden; c) Tigraj.
52. [FA] Rodezja Północna uzyskała niepodległość w 1964 r. jako: a) Malawi; b) **Zambia**; c) Zimbabwe.
53. [FA] Rodezja Południowa uzyskała niepodległość w 1980 r. jako: a) Malawi; b) Zambia; c) **Zimbabwe**.
54. [G24] W 1993 r. laureatami Pokojowej Nagrody Nobla za likwidację Apartheidu zostali Nelson Mandela i: a) Cecil Rhodes; b) **Frederik W. De Klerk**; c) Cyril Ramaphosa.
55. [G24] Angola uzyskała niepodległość w roku: a) 1960; b) **1975**; c) 1990.
56. [G24] Madagaskar uzyskał niepodległość w roku: a) **1960**; b) 1975; c) 1990.
57. [G24] Namibia uzyskała niepodległość w roku: a) 1960; b) 1975; c) **1990**.

58. [G24] Ogłoszenie niepodległości Sudanu Południowego nastąpiło w roku: a) 2001; b) **2011**; c) 2021.
59. [EA] W adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Africa* św. Jan Paweł II mówi o: a) dwóch fazach ewangelizacji Afryki; b) **trzech fazach ewangelizacji Afryki**; c) czterech fazach ewangelizacji Afryki.
60. [EA] W adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Africa* św. Jan Paweł II wspomina papieży z Afryki, w tym: a) **Gelazego I**; b) Korneliusza; c) Pawła II.
61. [EA] W adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Africa* św. Jan Paweł II wyraża głęboki szacunek Kościołowi, z którym nie łączy katolików pełna komunika: a) **greckiemu Kościołowi Patriarchatu Aleksandrii**; b) katolickiemu Kościołowi koptyjskiemu; c) Kościołowi katolickiemu obrządku etiopskiego.
62. [EA] W XV i XVI w., gdy Portugalczycy dotarli do afrykańskich wybrzeży, podjęto się ewangelizacji regionów Afryki położonych na południe od Sahary. Proces ten obejmował między innymi obszary współczesnej/współczesnego: a) Sahary Zachodniej; b) **Angoli**; c) Kraju Przylądkowego (RPA).
63. [EA] Konsekracja Don Enrica, syna króla Konga Alfonsa I, pierwszego biskupa w Afryce Subsaharyjskiej, odbyła się w 1518 r. w: a) Sao Salvador w Kongo; b) w Lizbonie; c) **w Rzymie**.
64. [EA] Kongregacja *De Propaganda Fide* została założona w roku: a) 1410; b) **1622**; c) 1712.
65. [EA] Bł. Klementyna Anwarite, dziewica i męczennica, pochodziła z: a) Egiptu; b) **Zairu (Konga)**; c) Madagaskaru.
66. [EA] Z Sudanu pochodziła: a) bł. Wiktoria Rasoamanarivo; b) **M. Józefina Bakhita**; c) bł. Agata.
67. [EA] W adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Africa* św. Jan Paweł II proponuje, by obroną podstawowych praw człowieka zajmowały się szczególnie: a) rodzime zakony; b) duszpasterze w każdej parafii; c) **Komisje „Sprawiedliwość i Pokój”**.
68. [EA] W adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Africa* św. Jan Paweł II podkreśla, że głoszenie sprawiedliwości i pokoju: a) należy traktować jako preewangelizację; b) **stanowi nieodłączną część misji ewangelizacyjnej**; c) wypływa z Dziesięciu Przykazań.
69. [EA] Do pierwszego Zgromadzenia Konferencji Biskupich Afryki i Madagaskaru (SECAM/SCEAM) w Kampali przemówił papież: a) **Paweł VI**; b) Jan Paweł II; c) Benedykt XVI.
70. [AM] Według papieża Benedykta XVI linią przewodnią II Zgromadzenia Specjalnego Synodu Biskupów dla Afryki oraz okresu posynodalnego powinny być słowa Chrystusa: a) **„Wy jesteście solą dla ziemi. (...) Wy jesteście światłem świata”**; b) „Idźcie na cały świat i głoscie ewangelię wszelkiemu stworzeniu”; c) „Weźmiecie Ducha Świętego”.

Symbol w nawiasie ukazuje źródło pytania: [DSA] Davidson B., *Stara Afryka na nowo odkryta*, Warszawa 1961 (i inne wydania); [FA] Faloyin Dipo, *Afryka to nie państwo. Pora przełamać stereotypy*, Kraków 2024; [G24] Geografia24.pl (dane dotyczące Afryki); [EA] Jan Paweł II, *Posynodalna adhortacja apostolska Ecclesia in Africa* (14.09.1995); [KH] Kapuściński R., *Heban*, Warszawa 2005 (i inne wydania); [KCA] Komorowski Z., *Kultury Czarnej Afryki*, Wrocław 1994.; [RA] Piłaszewicz S., *Religie Afryki*, Warszawa 2000; [MHW] Meredith M., *Historia współczesnej Afryki*, Warszawa 2020; [AM] Benedykt XVI, *Posynodalna adhortacja apostolska „Africae munus”* (19.11.2011); [RAZ] Rzewuski E., *Azania zamani. Mity, legendy i tradycje ludów Afryki Wschodniej*, Warszawa 1978; [MAR] Mbiti J. S., *Afrykańskie religie i filozofia*, Warszawa 1980.

Wszystkich maturzystów zainteresowanych tematyką afrykańską zapraszamy, by połączyli swą pasję z rzetelnym przygotowaniem do pracy zawodowej, podejmując STUDIA AFRYKAŃSKIE, kierunek prowadzony w Instytucie Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony internetowej oraz social mediów. Adres strony: <https://orient.uj.edu.pl/studia/afrykanskie>

